Marian LEWKO SDB

PROFESOR IRENA SŁAWIŃSKA I ROZWÓJ TEATROLOGII NA KATOLICKIM UNIWERSYTECIE LUBELSKIM*

Katedra Dramatu i Teatru powstała na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w roku 1975, ale byłoby rzeczą niewłaściwą, gdyby nie wspomniano tutaj o wcześniejszych działaniach, które wpłynęły na powołanie jej do istnienia. Możliwe ono było dzięki prowadzonym od 1950 roku przez Irenę Sławińską seminariom magisterskim o profilu teatrologicznym. Do roku 1975 Profesor kierowała Katedrą Teorii Literatury, po otwarciu zaś Katedry Dramatu i Teatru, podjęła się jej kierownictwa. Lata te były owocne nie tylko dla badań nad dramatem i teatrem polskim na KUL (a zwłaszcza nad dramatem religijnym, co zaowocowało szeregiem prac magisterskich, artykułów i rozpraw), ale także zaznaczyły się widoczną obecnością profesor Sławińskiej poza macierzystą uczelnią w kraju i za granicą. Kierując Katedrą Teorii Literatury, od początku czuła się bardziej teatrologiem niż teoretykiem literatury, o czym świadczy na przykład jej obecność na międzyuczelnianej konferencji wykładowców teatrologii w listopadzie 1973 roku, zorganizowanej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Miała ku temu pełne prawo, gdyż jej badania nad teorią dramatu w kraju i na Zachodzie przyniosły szereg ciekawych rozważań, zawartych choćby w znanym powszechnie tekście zatytułowanym *Główne problemy struktury dramatu*, wielokrotnie przedrukowywanym i modyfikowanym[1].

---

* Publikowany tekst jest fragmentem artykułu ks. M. Lewki zatytułowanego *Teatrologia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Tradycja i dzień dzisiejszy*, zamieszczonego w pracy zbiorowej *Teatrologia polska u schyłku XX wieku* (red. J. Michalik, A. Marszałek, Societas Vistulana, Kraków 2001, s. 27-30).

[1] Zob. „Pamiętnik Teatralny" 7(1958) z. 3-4, s. 367-379. Jest to rozszerzona wersja referatu wygłoszonego w roku 1957 na Kongresie FILLM w Heidelbergu w języku francuskim. Tekst ten znany jest bardziej pod tytułem *Struktura dzieła teatralnego. Propozycje badawcze* (w: *Problemy teorii literatury*, red. H. Markiewicz, Ossolineum, Wrocław–Warszawa–Kraków 1967, s. 290-309); znany jest także jako *Główne problemy struktury dramatu. Propozycje badawcze* (w: *Problemy teorii dramatu i teatru*, red. J. Degler, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1988, s. 21-37); por. też jego zmodyfikowaną pod względem metodologicznym wersję *Odczytanie dramatu* (w: *Problemy teorii dramatu i teatru*, s. 63-80).

Wyjeżdżała ze swoimi wychowankami na studenckie sympozja teatrologiczne, na przykład w roku 1968 do Torunia, gdzie przed młodym audytorium dzieliła się nabytą wiedzą. Zabierała także na międzynarodowe konferencje swoich asystentów, czego przykładem był między innymi mój udział we wrześniu 1973 roku w międzynarodowym sympozjum poświęconym twórczości A. Strindberga w Sztokholmie czy doktora Wojciecha Kaczmarka w październiku 1987 roku w sympozjum dotyczącym dzieła P. Claudela w Paryżu i latem 1990 roku w międzynarodowym kongresie teatrologicznym w Theule-sur-Mer. Z jej przybyciem do Lublina łączy się też rozkwit Teatru Akademickiego KUL. Podczas gdy inne sceny studenckie obrały drogę teatru alternatywnego, z inspiracji profesor Sławińskiej studenci KUL od roku 1953 wprowadzali na scenę klimat religijny przedstawieniami *Zwiastowania* Claudela, *Magii* Chestertona, *Morderstwa w katedrze* Eliota, *Dialogów karmelitanek* Bernanosa, *Dnia gniewu* Brandstaettera, pojawiały się na scenie *Dziady* Mickiewicza (część trzecia), dramaty Norwida (*Hrabina Palmyra, Słodycz, Wanda*), dramaty Zawieyskiego.

Tak więc decyzja o utworzeniu Katedry Dramatu i Teatru była jak najbardziej słuszna, zaistniały bowiem ku temu doskonałe przesłanki, by pod fachowym kierownictwem profesor Sławińskiej rozwijać dalsze badania, zwłaszcza nad polskim dramatem i teatrem religijnym. Stopniowo rozszerzała się oferta proponowanych zajęć. Prócz proseminarium i seminarium teatrologicznego prowadzono ćwiczenia z dokumentacji teatralnej. W ramach katedry powstała Pracownia Dokumentacji Teatralnej z zatrudnionym etatowym pracownikiem (do rozwiązania pracowni w roku 1986 była to dr Barbara Stykowa). Zostały wprowadzone dwa konwersatoria powierzone zatrudnionym w katedrze adiunktom (ks. dr. Marianowi Lewce i dr. Wojciechowi Kaczmarkowi). Wiązały się one tematycznie z analizą dramatu i historią teatru. Sama Profesor prowadziła cykle interesujących wykładów związanych z prezentacją nowatorskich metod badawczych i dociekań filozoficznych obejmujących naukę o teatrze, efektem czego są jej publikacje książkowe poświęcone współczesnym refleksjom teatrologiczym. Pod jej kierunkiem powstał szereg ciekawych prac magisterskich poświęconych problematyce teatralnej; spora ich liczba dotyczyła penetracji religijnego teatru popularnego w określonych środowiskach, na przykład na Śląsku. Od rozpoczęcia pracy w roku 1950 do ostatniego prowadzonego przez profesor Sławińską seminarium w roku 1988 obronionych zostało ponad dwieście prac. Niektóre z nich doczekały się publikacji w formie skróconej w różnych artykułach i w pracach zbiorowych. Dowodem działalności katedry był też udział jej pracowników w licznych sympozjach krajowych i zagranicznych i wygłaszane tam referaty oraz udział w węzłowych programach naukowo-badawczych.

Aktywność naukowa profesor Sławińskiej, jej pasje badawcze w dziedzinie dramatu i teatru znalazły odbicie w zainteresowaniach jej wychowanków. Wy-

starczy wymienić kilka przykładów. Do grona jej seminarzystów należeli: prof. Edward Krasiński, obecnie redaktor naczelny „Pamiętnika Teatralnego", prof. Stefan Kruk z Lublina, prof. Jan Ciechowicz z Gdańska, prof. Barbara Stykowa z Lublina, prof. Wojciech Kaczmarek i piszący te słowa, któremu przyszło podjąć trudne zadanie kierowania katedrą po odejściu profesor Sławińskiej.